

Stokholmas un Upsalas mācītāja Kārļa Žola ceļavārdi šai nedēļai

21.jūlijā

Studējot ASV, nozīmīgu daļu no studiju procesa cita starpā man aizņēma Latīņamerikas tā sauktās Atbrīvošanās teoloģijas iepazīšana. Mani īpaši uzrunāja viens no tās plaši pazīstamiem pārstāvjiem, Nikaragvas katoļu priesteris, dzejnieks un politiķis Ernesto Kardenals (1925.–2020.). Viņa domas ir tuvas arī šajos platuma grādos un šajā situācijā. Tur nav sausas, abstraktas teoloģijas, bet gan dzīva saikne ar dabu un vidi, tur ir savienots redzamais ar neredzamo, zinātne un dzeja, reliģija un daba. Tā ir teoloģijā, kurā atklājas dziedināšana arī mūsu laikam.

E. Kardenals ir teicis: “Dievs aptver mūs no visām pusēm, kā gaiss. Kā pati atmosfēra, Dievs izdod redzamus un dzirdamus viļņus, bet mēs tos nespējam saskatīt un sadzirdēt, kamēr neesam atbilstoši sevi uzskāņojuši... Visa daba patiesībā ir mīlestība, bet tikai mistiķis dzīvo šīs mīlestības pieredzē. Dieva mīlestība aptver mūs no visām pusēm. Šī mīlestība ir ūdens, ko dzeram, gaiss, ko elpojam, gaisma, ko redzam. Visas dabas izpausmes ir šīs mīlestības dažādas formas. Mēs kustamies Dieva mīlestībā, kā zivis kustas ūdenī. Dieva mīlestība aptver mūs no visām pusēm, bet mēs to nepamanām, tāpat kā nepamanām atmosfēras spiedienu.” Ernesto Kardenals vēl raksta: “mēs varam strīdēties par universa rašanos un tā jēgu, bet ne par tā skaistumu”.

Varbūt ir nedaudz naivi šajā sarežģītajā laikā runāt vienkārši par skaistumu. Taču varbūt tieši tas mums ir atkal vajadzīgs – apzināties skaistuma neierobežību dalījumos un kategorijās, atklāt to no jauna visās Radītāja izpausmēs. Vācu teoloģe Doroteja Zoelle (Dorothee Soelle) raksta: “Ebreju vārds TOV, kas nozīmē labs, nozīmē arī - skaists. Tādējādi, Dievs, universu radot, ir teicis: “tas ir skaists...” No tā,

visticamāk, izriet, ka cilvēks nevar mīlēt (arī Dievu), ja nepazīst, neuztver skaistumu.”

Skaistums ir katrā radībā. To esam sastapuši mēs katrs. Būtu bezjēdzīgi pat mēģināt minēt visas skaistuma izpausmes pasaulē – dabā, mūzikā.... Jā, tas ir arī sāpīgajā, arī skumjajā, arī necilajā. Skaistums atklājas gan tikai tāda cilvēka skatam un sajūtām, kurš ir gatavs to saskatīt un pieredzēt.

Viduslaiku teologs Nikolass no Kūzas, runājot par dievišķo Gudrību, to sauc par “visaugstāko skaistumu”. To neredzēt vai aizmirst nozīmē attālināties no Radītāja.

Jāatzīst, ka mūsu sabiedrībā jēdziens “skaistums” ir kļuvis vairāk par analizējamu, preparējamu, pavisam viegli apbružājamu kategoriju. Kā lai to atjauno? Varbūt arī tā ir viena no nepieciešamām domāšanas maiņām... Par to Meisters Ekharts saka: “tā ir pestīšana - apbrīnot radītās pasaules skaistumu.” Varbūt šo sajūtu un pieredzi varam uzņemt sevī šajā laikā pēc iespējas vairāk, lai nepazaudētu dzīvības enerģiju, kad gaismas ap mums būs mazāk un skaistumu apkārt sajūst būs grūtāk?